

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

1. Informacje podstawowe

Dnia 15 lutego 2024 r. wchodzi w życie przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) zmieniające ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, której tytuł na mocy tychże zmian otrzymuje brzmienie „O przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.) – dalej UPZPS. **Do zmienianej ustawy dodano rozdział 4b, który mówi o Standardach ochrony małoletnich.**

1.1. Ile czasu podmioty zobowiązane mają na wdrożenie Standardów ochrony małoletnich?

Ustawa nakładająca obowiązek wprowadzenia Standardów ochrony małoletnich wchodzi w życie 15 lutego 2024 roku. Podmioty zobowiązane do wprowadzenia Standardów **mają 6 miesięcy na ich wdrożenie, czyli do dnia 15 sierpnia 2024 r.**

1.2. Kto odpowiada za wdrożenie Standardów ochrony małoletnich?

Za wdrożenie Standardów ochrony małoletnich w szkołach i placówkach odpowiada organ zarządzający daną organizacją/institucją systemu oświaty.

UWAGA:

Od 15 lutego 2024 r. na organie prowadzącym daną organizację/instytucję będą ciążyły także obowiązki dotyczące weryfikacji osób zatrudnionych lub dopuszczonych do pracy z dziećmi.

1.3. Kto jest uprawniony do kontroli wykonywania obowiązków wynikających z wdrożenia Standardów ochrony małoletnich?

Podmiotem uprawnionym do kontroli wykonywania obowiązków, wynikających z wdrożenia Standardów ochrony małoletnich, w zakresie swojej właściwości rzeczowej i miejscowej **jest organ prowadzący jednostkę systemu oświaty, lub organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad taką jednostką oraz organ zarządzający lub nadzorujący inną jednostkę lub prowadzenie działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.**

1.4. Czym są Standardy ochrony małoletnich?

Standardy ochrony małoletnich to zbiór zasad dotyczących zabezpieczenia dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy. Standardy ochrony małoletnich stanowią szczególne środki ochrony małoletnich – **zgodnie z UPZPS.**

1.5. Na jakich podmiotach ciąży obowiązek wprowadzenia Standardów ochrony dzieci?

Zgodnie z art. 22b UPZPS obowiązek wprowadzenia Standardów ochrony dzieci nakłada się na:

1. każdy organ zarządzający jednostką systemu oświaty, o której mowa w art. 2 pkt 1–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.) tj.:

- 1) przedszkola, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, a także inne formy wychowania przedszkolnego;
- 2) szkoły:
  - a) podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami przedszkolnymi, integracyjnymi, specjalnymi, przysposabiającymi do pracy, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe i mistrzostwa sportowego,
  - b) ponadpodstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, dwujęzycznymi, przygotowania wojskowego, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe, mistrzostwa sportowego, rolnicze, leśne, morskie, żeglugi śródlądowej oraz rybołówstwa,
  - c) artystyczne;
- 3) placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego;
- 4) placówki kształcenia ustawicznego, centra kształcenia zawodowego oraz branżowe centra umiejętności, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych;
- 5) placówki artystyczne - ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych;

- 6) poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- 7) młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze umożliwiające dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 36 ust. 17, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, realizację odpowiednio obowiązku, o którym mowa w art. 31 ust. 4, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;
- 8) placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania;

oraz inne instytucje prowadzące działalność oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni;

2. organizatora działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich.

Dodatkowo, zgodnie z art. 22c ust. 3 UPZPS, obowiązek wprowadzenia Standardów mają także podmioty świadczące usługi hotelarskie oraz turystyczne, a także prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego, w zakresie niezbędnym do zapewnienia ochrony małoletnich.

1.6. Co w szczególności określa się w Standardach ochrony małoletnich?

Zgodnie z art. 22c ust. 1 UPZPS w Standardach, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju placówki lub działalności, określa się w szczególności:

1. zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
2. zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
3. procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;
4. zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
5. zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
6. zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;
7. osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;

8. sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

Na mocy art. 22c ust. 2 UPZPS należy określić również:

1. wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;
2. zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;
3. procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;
4. zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

***

2. Standardy ochrony małoletnich – trzy obszary

Standardy ochrony dzieci to zasady których przyjęcie sprawia, że dana instytucja jest bezpieczna dla dzieci. W Standardach ochrony małoletnich należy wskazać na 3 obszary:

1. **Dokumentacja** – w instytucji która jest zobowiązana do przestrzegania Standardów ochrony dzieci powinna być wdrożona stosowna polityka której celem jest ochrona dzieci przed krzywdzeniem oraz sposób postępowania jak działać w przypadku wystąpienia sytuacji krzywdzenia dziecka.

Na co m.in. zwrócić uwagę przy konstruowaniu Polityki?

- zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
- sposób reagowania w organizacji/instytucji na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji.

2. **Personel** - w instytucji która jest zobowiązana do przestrzegania Standardów ochrony powinny zostać wypracowane zasady bezpiecznej rekrutacji oraz odpowiednich relacji pomiędzy personelem a dzieckiem.

3. **Monitorowanie** – wszystkie przygotowane dokumenty w związku z wdrożeniem standardów powinny być poddawane okresowym przeglądom i aktualizacji.

Zaimplementowana Polityka powinna być aktualizowana co najmniej raz na dwa lata w celu u zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować – zgodnie z art. 22c ust. 6 **UPZPS**.

***

3. Analiza zdarzeń, na skutek których małeletni ponieś śmierć lub doznał ciężkich uszkodzeń ciała

W kontekście wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) zmieniające ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, której tytuł na mocy tychże zmian otrzymuje brzmienie „O przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małeletnich” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.) – dalej UPZPS, należy wskazać, że oprócz Standardów ochrony małeletnich **dodano również rozdział 4c, który stanowi o Analizie zdarzeń, na skutek których małeletni ponieś śmierć lub doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.**

1.7. Kiedy Analiza określonego zdarzenia będzie miała miejsce?

Zgodnie z art. 22d ust. 1 UPZPS, jeżeli skutkiem zdarzenia, co do którego zachodzi uzasadnione przypuszczenie lub zostało stwierdzone, że stanowi umyślny czyn zabroniony określony w Kodeksie karnym, popełniony przez rodzica albo opiekuna prawnego lub faktycznego, jest śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu małoletniego, zdarzenie może zostać poddane analizie, zwanej dalej „analizą określonego zdarzenia”, której celem jest ocena funkcjonowania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz określenie działań usprawniających to funkcjonowanie i umożliwiających zapobieganie podobnym zdarzeniom.

1.8. Co ma na celu Analiza określonego zdarzenia?

Analiza określonego zdarzenia jest prowadzona niezależnie i odrębnie od postępowania karnego, którego celem jest ustalenie winy i odpowiedzialności za popełnienie czynu zabronionego. W toku Analizy określonego zdarzenia, którą sporządza się w formie raportu, zgodnie z art. 22d ust. 3 UPZPS, dokonuje się w szczególności m.in.:

- wskazania okoliczności śmierci małoletniego lub doznania przez niego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
- ustalenia sytuacji małoletniego zanim doszło do śmierci lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
- analizy działań właściwych organów i instytucji, **w szczególności w zakresie sposobu faktycznego realizowania przyznanych uprawnień i wykonywania ciężących na nich obowiązków oraz reagowania na zagrożenie życia lub zdrowia małoletniego;**

- ustalenia, czy występują uchybienia w zakresie ochrony małoletnich utrudniające ujawnianie i prawidłowe reagowanie na przypadki krzywdzenia małoletnich;
- opracowania wniosków końcowych.

1.9. Przez kogo ma być dokonywana Analiza?

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy¹, analiza musi mieć charakter interdyscyplinarny i być dokonywana przez wysoce wyspecjalizowanych ekspertów. Stąd też w przepisie wskazano, że w skład Zespołu ekspertów mają wejść eksperci z dziedziny prawa, pediatrii, psychologii, psychiatrii, pedagogiki i socjologii. Będą oni stanowić stały trzon Zespołu. Wymogi dotyczące osoby, która może zostać ekspertem są zawarte w art. 22g ust. 1 UPZPS.

***

4. Podsumowanie. Obowiązki podmiotów wprowadzających Standardy ochrony małoletnich. Strategia wdrożeniowa

Podmioty, które wdrażają Standardy ochrony małoletnich, są zobligowane do:

- uwzględnienia Sytuacji dzieci niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – zgodnie z art. 22c ust. 4 UPZPS;
- sporządzenia Standardów w sposób mający na względzie konieczność ich zrozumienia przez osoby małoletnie;

---

¹ Uzasadnienie projektu ustawy – o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, link: [3309.pdf \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl/3309.pdf), str. 33.

- co najmniej raz na dwa lata dokonania oceny Standardów w celu zapewnienia dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami,
- pisemnego udokumentowania przeprowadzonej oceny Standardów i sporządzenia wniosków z oceny – zgodnie z art. 22c ust. 6 UPZPS;
- udostępnienia Standardów na swojej stronie internetowej oraz wywieszenia w widocznym miejscu w swoim lokalu, w wersji pełnej oraz skróconej tj. przeznaczonej dla małoletnich (zawierającej informacje istotne dla małoletnich w zrozumiałej dla małoletnich formie) – zgodnie z art. 22c ust. 7 UPZPS

5. Źródła niniejszego opracowania

- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, link: [akty prawne do ISAP-u \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl/akty/prawne.do)
- Uzasadnienie projektu ustawy – o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, link: [3309.pdf \(sejm.gov.pl\)](#).

